

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ /
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Силабус
навчальної нормативної дисципліни**

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (англійська). Переклад Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк 2021

Силабус навчальної нормативної дисципліни «Вступ до мовознавства» підготовки бакалавра із галузі знань «03 Гуманітарні науки», спеціальності «035 Філологія», за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад» і «Мова і література (англійська). Переклад».

Розробниці:

Галицька О. Б., доцентка, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри німецької філології

Чарікова І. В., доцентка, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри англійської філології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології

протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Завідувач кафедри:

(С. О. Застровська)

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології

протокол №7 від 03.02.2022 р.

До силабусу внесено такі уточнення:

- 1) розширено форми та методи навчання і викладання;
- 2) уточнено нарахування додаткових / бонусних балів.

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології

протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри:

(С. О. Застровська)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад. Мова і література (німецька). Переклад	нормативна
Кількість годин/кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 1, 2
		Лекції 40 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семінарські 32 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання	Бакалавр	Самостійна робота 40 год.
		Форма контролю екзамен (1, 2)
		<i>Українська, німецька</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові
 Науковий ступінь
 Вчене звання
 Посада

Чарікова Ірина Василівна

кандидат філологічних наук
 доцент
 доцент кафедри англійської філології

Контактна інформація

м.т. (066)9624809
icharikova@vnu.edu.ua

Прізвище, ім'я та по батькові
 Науковий ступінь
 Вчене звання
 Посада

Галицька Олена Богуславівна

кандидат філологічних наук
 доцент
 доцент кафедри німецької філології

Контактна інформація

тел. +380 332 72 16 36
halytska@vnu.edu.ua, halytska@ukr.net

Дні занять згідно розкладу

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c>

III. Опис дисципліни

Анотація курсу. Навчальний курс «Вступ до мовознавства» належить до навчальних дисциплін циклу загальної підготовки ОС Бакалавр за ОПП «Мова і література (німецька). Переклад» та займає особливе місце серед дисциплін, що пропонуються до вивчення на факультетах філологічного профілю у вищих навчальних закладах. Значення цього курсу визначено тим, що він закладає основи, на яких ґрунтується вивчення будь-якої мовознавчої дисципліни. **Об'єктом курсу** є мова в усіх її виявах та аспектах. **Предметом** вивчення дисципліни є природа, сутність, походження та функціонування мови, класифікація, методи дослідження мови. Знання з навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» допоможуть студентам втілювати наукові знання у практичну площину, сприятимуть розвитку раціонального, творчого мислення.

Пререквізити. Інформаційною та теоретичною базою дисципліни є знання про функціональні особливості української та іноземної мов, отримані під час вивчення шкільних курсів у загальноосвітній школі.

Постреквізити. Знання та навички з цього курсу можуть бути використані під час вивчення дисципліни «Теоретичний курс німецької мови».

Мета і завдання навчальної дисципліни. Навчальний курс «Вступ до мовознавства» має на меті засвоєння студентами особливостей не якоїсь конкретної мови, наприклад англійської чи української, а людської мови загалом, тобто тих загальних характеристик, які притаманні усьому розмаїттю людських мов. Разом з тим очевидно, що загальні закономірності побудови, функціонування та розвитку мов можна по-справжньому зрозуміти на основі дослідження лише окремих мов. Знання сучасного стану теоретичної лінгвістики необхідне філологу в його безпосередній практичній діяльності, у підвищенні культурного рівня та вдосконалення його методичної майстерності. Без правильного розуміння законів внутрішньої будови, функціонування та історичного розвитку мови у здобувачів вищої освіти важко сформувати почуття мови, навчити правильного використання її одиниць, розуміння багатства та краси мови.

Студенти повинні отримати уявлення про те, що мовознавство / лінгвістика – це не проста сукупність знань, а безперервна пізнавальна діяльність, яка потребує від її учасників високої професійної підготовки.

З метою успішної реалізації завдань курсу та досягнення програмних результатів навчання застосовуються такі **методи навчання**: індуктивний та

дедуктивний, метод проблемного викладу матеріалу, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний.

Результати навчання (компетентності). У процесі вивчення курсу здобувачі освіти повинні оволодіти такими загальними і фаховими компетентностями:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК4. Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Вивчення даного курсу сприяє тому, що студенти будуть:

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 16 .Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

IV. Структура навчальної дисципліни
1 семестр

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
	60	20	16		20	4	
Тема 1. Мовознавство – наука про мову. Предмет і об’єкт мовознавства. Завдання науки про мову. Розділи і аспекти мовознавства. Історія мовознавства як науки. Рівні мови та їх відображення в розділах мовознавства. Завдання курсу «Вступ до мовознавства».	5	2	1		2		ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Сутність мови: її суспільні функції і внутрішній устрій. Людина та її мова. Своєрідність мови як суспільного явища. Критика ненаукових поглядів на мову як на явище біологічне, психічне та психофізичне. Мова і суспільство. Мова і мислення. Мова і мовлення. Мова в мовленнєвій діяльності.	6	2	1		2	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. Мова як система знаків. Система та структура мови. Семіотика – наука про знаки і знакові системи. Типологія знаків. Система та її ознаки. Мовна система. Парадигматичні та синтагматичні відносини між одиницями системи. Мова і штучні знакові системи. Подібності та відмінності.	7	2	2		2	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 4. Проблеми	5	2	1		2		ДС + ДБ +

<p>походження мов і діалектів. Основні теорії походження мови. Соціальна і територіальна диференціація мови. Процеси дивергенції і конвергенції мов. Поняття субстрата і суперстрата. Мовні контакти в різні історичні епохи і в сучасному світі. Поняття койне і лінгва франка. Основні підходи до класифікації мов. Генеалогічна класифікація мов та її методи. Морфологічна класифікація мов.</p>							РК / 5
<p>Тема 5. Письмо: історія виникнення і розвитку. Визначення письма і причини його виникнення. Графема та її варіанти. Фонографія та ідеографія. Основні етапи історичного розвитку письма. Алфавіт, графіка і орфографія. Основні принципи орфографії. Транскрипція і транслітерація.</p>	5	2	1		2		ДС + ДБ + РК / 5
<p>Тема 6. Фонетика як лінгвістична дисципліна. Фонетичне членування мовленнєвого потоку. Комбінаторні та позиційні зміни звуків в потоці мовлення (асиміляція, дисиміляція, редукція) та їх наслідки. Основні поняття акустики: тони и шуми, висота, сила і тембр звука, тривалість. Звук мовлення як соціальний факт.</p>	7	2	2		2	1	ДС + ДБ + РК / 5
<p>Тема 7. Предмет лексикології та її основні проблеми. Слово як основна номінативна одиниця мови, його диференційні ознаки.</p>	7	2	2		2	1	ДС + ДБ + РК / 5

Аспекти лексичного значення. Зміна значення слова. Типи синонімів. Типи метафор. Метафора і метонімія, різновиди метонімії. Типи омонімів. Полісемія слів та її відмінності від омонімії. Архаїзми та історизми, неологізми, запозичення.							
Тема 8. Проблеми фразеології. Лексикографія. Внутрішні критерії фразеологічності, запропоновані В.В.Виноградовим, його класифікація ФО. Семантичні властивості фразеологізмів (синонімія, антонімія, омонімія та полісемія). Граматичні властивості ФО. Лексикографія як наука про теорію і практику укладання словників.	6	2	2		2		ДС + ДБ + РК / 5
Тема 9. Граматична структура слова і питання словотворення. Місце граматики в мовознавстві. Теоретична і практична граматика. Розділи граматики. Граматичне значення слова. Граматична форма і граматичні категорії. Морфологія. Поняття морфеми, морфа. Класифікація морфем. Словозміна і словотворення. Частини мови.	6	2	2		2		ДС + ДБ + РК / 5
Тема 10. Граматика: синтаксис. Синтаксичні одиниці та їх функції. Словосполучення, речення. Класифікація словосполучень. Речення. Синтаксичні зв'язки, відношення, функції,	6	2	2		2		ДС + ДБ + РК / 5

засоби вираження. Актуальне членування речення.								
Разом за модулем 2	60	20	16		20	4	20	
Види підсумкових робіт							Бал	
Модульна контрольна робота							Г / 30	
Усього	60	20	16		20	4		

Семестр 2

Назви тем	Усьо-го	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Бали
	60	20	16	20	4	100
Змістовий модуль 1. Історія мовознавства						
Тема 1. Мовознавство як наука. Галузі мовознавства.	4	2	-	2		10
Тема 2. Історія розвитку загального мовознавства. Сутнісна характеристика загального мовознавства. Структура загального мовознавства.	4	2	-	2		
Тема 3. Основні етапи виникнення і розвитку мовознавчої науки. Періодизація історії мовознавства. Мовознавство у Давній Індії. Мовознавство середніх віків і епохи Відродження (V-XVI ст.). Мовознавство XVII-XVIII ст. Виникнення загального мовознавства. Лінгвістична концепція В. фон ГУМБОЛЬДТА. Типологія мов В. фон Гумбольдта. Молодограматизм у мовознавстві. Лінгвістична концепція ФЕРДІНАНДО ДЕ СОССЮРА (1857-1913). Сучасне мовознавство.	15	4	6	4	1	
Змістовий модуль 2. Основні тенденції і наукові парадигми сучасного мовознавства						
Тема 4. Антропоцентрична парадигма у сучасному мовознавстві.	6	2	2	2		10
Тема 5. Когнітивна парадигма у сучасному мовознавстві.	6	2	2	2		

Тема 6. Функціональна парадигма в сучасному мовознавстві.	6	2	2	2			
Змістовий модуль 3. Методологія мовознавства							
Тема 7. Роль методу у лінгвістиці. Розуміння лінгвістичної методології.	4	2	-	2			
Тема 8. Основні методи дослідження у лінгвістиці. Загальнонаукові методи дослідження у лінгвістиці. Індукція, дедукція. Метод лінгвістичного спостереження й опису, або описовий метод. Контекстний аналіз. Валентнісний аналіз і аналіз сполучення слів. Концептуальний аналіз. Діагностичні моделі. Таксономічний метод. Статистичні методи. Метод суцільної вибірки. Спеціальні методи лінгвістичного дослідження. Порівняльно-історичний метод. Зіставний метод. Типологічний метод. Метод трансформації (перетворень, реформувань). Концептуальний аналіз. Метод компонентного аналізу.	14	4	4	4	2	10	
РЕФЕРАТ «Відомі постаті українського мовознавства»	5			4	1	10	
Поточний контроль							40
Підсумковий модульний контроль у формі виконання студентами модульної контрольної роботи							60
Усього годин / балів за 2 семестр	60	20	16	20	4	100	
Іспит (за необхідності)							60

Завдання для самостійного опрацювання Семестр 1

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна	заочна	

	<i>форма</i>	<i>форма</i>	
Тема 1. Лінгвістичний аспект у вивченні звуків.	10		Фонема – мінімальна звукова одиниця, потенційно пов'язана зі смислом Властивості фонему. Правило виділення фонему. Подвійне членування. Конститутивна, розпізнавальна і смислорозрізнавальна функції фонему. Варіювання фонему: обов'язкові варіанти (алофони), вільне і факультативне варіювання. Відношення фонему та її варіанта як відношення загального і одиничного. Дистрибуція фонему. Фонетична незалежність (автономність) фонему як прояв довільності мовленнєвого знаку. Диференціальні (релевантні) та інтегральні (іррелевантні) ознаки фонему.
Тема 2. Чергування фонем. Склад і складоподіл. Просодичні засоби.	10		Чергування звуків. Основні типи чергувань (фонетичні та історичні) та їх причини. Проблема складу в мовознавстві. Неможливість застосування функціональних методів для виділення складу. Основні теорії складоподілу і складкоутворення: сонорна теорія, динамічна і експіраторна теорії. Типи складів. Звукові зміни в потоці мовлення, пов'язані з особливостями складової структури. Складовий акцент, наголос, фразова інтонація. Наголос як виділення одного зі складів у складі слова (або синтагми) теми або іншими фонетичними засобами. Типи наголосів (складовий, словесний, фразовий), за акустико-артикуляторними характеристиками (динамічний, якісний, кількісний, музичний) і за місцем виділення. Просодія складу. Поняття тонів та їх типи. Інтонація, її функції і основні компоненти (мелодика, інтенсивність, темп, тембр і паузи). Взаємодія компонентів інтонації в передачі основних комунікативних значень.
Разом:	20		

Семестр 2

№ з/п	Види завдань	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	4
2	Опрацювання фахової німецькомовної літератури з метою підготовки реферативних повідомлень та участі у дискусії з питань, що винесено на семінарські заняття	4
3	Підготовка завдань за тематикою лекційних занять	4
	Підготовка реферату «Відомі постаті українського мовознавства»	4
4	Підготовка до модульної контрольної роботи	4
РАЗОМ		20

V. Політика оцінювання

Під час вивчення навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та відповідно до силабусу, які передбачають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять (аналіз теоретичних відомостей, опрацювання конспекту лекції, володіння термінологічним словником дисципліни, підготовку відповідей згідно плану семінарських занять, доповнення та коментарі відповідей інших студентів, підготовку презентацій).

У силабусі керуємося **Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів:** https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf.

Поточним контролем передбачено відповіді на семінарських заняттях, він має на меті перевірити рівень знань, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за один змістовий модуль у другому семестрі становить 20 балів. Максимальна кількість балів за поточне оцінювання у другому семестрі становить 40 балів. Поточне оцінювання знань студента здійснюється за 10- бальною шкалою.

Критерії оцінювання якості знань студентів на семінарах (максимум – 10 балів у другому семестрі)

Бали	Критерії оцінювання
9-10	<ul style="list-style-type: none"> здатність висувати питання до обговорюваної проблеми (викладачеві, студентам на форумах); інноваційні відповіді на додаткові запитання (викладача чи студента), що пов'язані з тематикою дисципліни; здатність виокремити значущість обговорюваного матеріалу для

	<ul style="list-style-type: none"> професійного та світоглядно-особистісного розвитку; ✚ суттєві доповнення, що розширюють горизонт обговорюваної проблеми; ✚ знання та використання наукової термінології; ✚ повнота та якість укладеного словника термінів; ✚ змістовне, акуратне ведення конспекту; ✚ творче виконання завдань для самостійної роботи.
7-8	<ul style="list-style-type: none"> ✚ продуктивні (алгоритмічні), але недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання (викладача), що пов'язані з тематикою дисципліни; ✚ неякісне укладення словника термінів; ✚ змістовне ведення конспекту; ✚ репродуктивне виконання завдань.
4-6	<ul style="list-style-type: none"> ✚ акуратне ведення конспекту; ✚ часткове виконання завдань; ✚ фрагментарні, не аргументовані відповіді; ✚ пасивність на лекції й семінарі.
1-3	<ul style="list-style-type: none"> ✚ пасивність, неспідготовленість; ✚ неправильне виконання завдань для самоконтролю; ✚ неохайне ведення конспекту.
0	<ul style="list-style-type: none"> ✚ відсутність на лекції й семінарі, на платформі Moodle; ✚ невиконання завдань.

Якщо студент хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

Підсумковий контроль включає написання двох модульних контрольних робіт. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля становить 30 балів. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 60. Відсутність студента на модульній контрольній роботі оцінюється у "0" балів.

Критерії оцінювання якості знань студентів за модульну контрольну роботу (максимум – 60 балів у другому семестрі)

Бали	Критерії оцінювання
50-60	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час написання модульної контрольної роботи, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
35-49	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час написання модульної контрольної роботи, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
12-36	Студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час написання модульної контрольної роботи, але без обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
6-11	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час написання модульної контрольної роботи, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1-5	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час написання модульної контрольної роботи, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Відсутність на занятті або невиконання завдань.

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За відсутності на семінарському занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Політика щодо академічної доброчесності. В академічній діяльності керуємося Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (див. <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Рейтингова система оцінювання передбачає накопичення балів за різнобічну навчальну діяльність студента упродовж семестру. Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати **додаткові бали** до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів: – 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й,

участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади; – 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади; – 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади; – 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування тощо). Процес зарахування регулюється Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7. За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни: – 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей. – 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей. – 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання однієї ОК. Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки. Якщо студент бере участь у програмі академічної мобільності та має можливість

відвідувати подібний курс в іншому ЗВО, то, за умови підтвердження його складання, оцінка може бути перенесена. Процедура зарахування врегульована відповідним **Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.**

VI. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен.

Підсумковий контроль здійснюється лектором і може проводитись лише один раз згідно із розкладом. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у «0» балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою практики англійської мови. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля, становить 30 балів у першому семестрі і 60 балів у другому семестрі.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши написання інформаційно-аналітичного реферату.

Якщо підсумкова оцінка (бали) з дисципліни є сумою підсумкових модульних оцінок та становить не менше 75 балів, то, за згодою студента, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни.

Іспит у другому семестрі складається, якщо сума підсумкових модульних балів становить менше 75 балів, а також за бажання студента підвищити рейтинг. При цьому бали, набрані студентом за результатами модульних контрольних робіт, які передбачено силабусом цієї навчальної дисципліни, анулюються. Екзамен у другому семестрі оцінюється в діапазоні від 0 до 60 балів. Мова іспиту – українська або німецька.

Орієнтовний список тем для іспиту

1. Мовознавство Давньої Індії.
2. Давньокитайське мовознавство.
3. Мовознавство в Давній Греції та Римі.
4. Мовознавство епохи Відродження.
5. Давнє арабське мовознавство.
6. Мовознавство Середньовічної Європи.

7. Зародження порівняльно-історичного мовознавства.
8. Лінгвістична концепція В. фон Гумбольдта.
9. Молодограматизм у мовознавстві.
10. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.
11. Психологізм у мовознавстві (Г. Штейнталь, В. Вундт).
12. Лінгвістична концепція О. О. Потебні.
13. Казанська лінгвістична школа (Б. де Куртене).
14. Школа «слів і речей» (Г. Шухардт). Лінгвогеографія.
15. Естетизм у мовознавстві (К. Фосслер).
16. Неолінгвістика.
17. Празький лінгвістичний осередок.
18. Копенгагенський структуралізм (гloseматика).
19. Дескриптивна лінгвістика (США).
20. Генеративізм Н. Хомського.
21. Видатні постаті українського мовознавства 20-80 рр. ХХ ст. (А. Ю. Кримський, М. К. Грунський, М. Я. Калинович, Л. А. Булаховський, О. С. Мельничук).
22. Українське мовознавство кінця ХХ – початку ХХІ ст.
23. Поняття методології, наукової парадигми, методу та методики.
24. Загально-наукові методи дослідження.
25. Спеціальні (лінгвістичні) методи дослідження мови.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені у другому семестрі

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається **повною (41–60 балів)**, якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу й адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені запитання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається **недостатньо повною (21–40 балів)** за умов хорошого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента

має бути правильною і обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається **неповною (0–20 балів)**, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверховий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Іспит вважається нескладеним за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, необізнаний з літературою з навчальної дисципліни та допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

Якщо студент не з'явився на іспит, в екзаменаційній відомості виставляється відмітка *не з'явився* й екзаменатор засвідчує це своїм підписом.

Студенти, які не склали іспит, повинні перескласти його. Перескладання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, другий раз – комісії, яка створюється деканатом факультету.

На екзамен виносяться вузлові питання, а також завдання, що потребують творчої відповіді й уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Підсумковий контроль успішності студентів проводиться один раз на рік під час заліково-екзаменаційної сесії. Підсумковий рейтинговий бал оцінюється за 100-бальною шкалою.

VII. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства: короткий нарис: навч. посіб. К.: Вища шк., 2006. 144 с.
2. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство: навч. посібник К.: Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
3. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: підручник 2-е вид., стер. К.: Академія, 2009. 336 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник 3-є вид. К.: Видавничий центр “Академія”, 2010. 464 с.

Додатковий перелік:

5. Зеленько А. С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови : посібник 2-ге вид., перероб. Луганськ : Альмамаатер, 2002. 283 с.
6. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства: навч. посібник: у 2 ч. за ред. А. П. Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008. Ч. I: Мова, її будова та функції в суспільстві. 168 с.
7. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики: аналітичний огляд: навч. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
8. Ющук І. П. Вступ до мовознавства: навч. посібник. К.: Рута, 2000. 128 с.
9. Навчальні матеріали онлайн. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pidru4niki.com/1222090548043/dokumentoznavstvo/vstup_do_movoznavstva.